

UZASADNIENIE

Powódka (...) spółka akcyjna z siedzibą w W. pozwem z dnia 10. sierpnia 2012 roku domagała się zasądzenia od pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. kwoty (...) zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 12. lipca 2012 roku do dnia zapłaty oraz zwrot kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Roszczenie swoje powódka wywodziła z faktu wykonania umowy ubezpieczenia należności handlowych, na podstawie której to powódka zobowiązała się wypłacić odszkodowanie ubezpieczającemu – (...) Sp. z o.o. - w wypadku opóźnienia się, przez kontrahenta ubezpieczającego, z zapłatą za towar. Powódka wskazała, iż pozwany zakupił i odebrał towar od ubezpieczającego i z tego tytułu zostały wystawione faktury VAT. Mimo wezwania do uregulowania należności, pozwany nie dokonał zapłaty (pozew, k. 2-5).

W dniu 13. września 2012 roku Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym nakazał pozwanemu zapłacić powódce kwotę dochodzoną pozwem wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 12. lipca 2012 roku do dnia zapłaty oraz zwrot kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych (nakaz zapłaty, k. 59).

W dniu 8. października 2012 roku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. złożyła sprzeciw od ww. nakazu zapłaty i zaskarżając go w całości wniosła o zasądzenie na swoją rzecz od powódki kosztów procesu według norm przepisanych.

Pozwana uzasadniając swoje stanowisko zakwestionowała istnienie zobowiązania, na podstawie którego powódka domaga się zapłaty. Pozwana podniosła, że nie zawierała umowy sprzedaży, na podstawie której zostały wystawione faktury VAT załączone do pozwu. Wskazała, że nie zamawiała i nie odebrała towarów wskazanych w tych fakturach VAT. Ponadto strona pozwana podniosła zarzut braku legitymacji procesowej czynnej powoda wskazując, że powódka wypłaciła ubezpieczającemu odszkodowanie nie będąc do tego zobowiązana, albowiem wystawcy faktur VAT wygasła ochrona ubezpieczeniowa. W ocenie pozwanej powódka zatem nie mogła nabyć roszczenia regresowego na podstawie art. 828 k.c. (sprzeciw od nakazu zapłaty, k. 63-66).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

(...) spółka akcyjna z siedzibą w W. (zwana dalej spółką (...)) zawarła ze spółką (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. (zwaną dalej ubezpieczającym) umowę ubezpieczenia należności handlowych (...) nr (...) na okres od dnia 1. kwietnia 2011 roku do dnia 31. marca 2012 roku. Na podstawie powyższej umowy spółka (...) zobowiązała się do zapłaty ubezpieczającemu odszkodowania, w przypadku gdy dłużnicy tej spółki nie zapłacą ceny z tytułu sprzedaży towarów lub usług w wyniku prawnie potwierdzonej bądź faktycznej niewypłacalności klienta (wniosek o zawarcie umowy ubezpieczenia, k. 23-26, dodatkowe uzgodnienia, k. 27-28, polisa, k. 29, warunki szczegółowe ubezpieczenia, k. 31-33, ogólne warunki umowy ubezpieczenia, k. 35-37).

Ubezpieczający współpracował ze spółkami: (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W.. Wobec podobnych nazw kontrahentów przy wystawianiu faktur VAT i dokumentów WZ często zdarzały się pomyłki lub wskazywano odbiorcę jako (...) (dokument WZ, k. 39, zeznania świadka T. W., k. 195, zeznania świadka A. H., k. 238).

Spółka (...) sp. z o.o. zamawiała telefonicznie lub za pośrednictwem poczty elektronicznej towar u ubezpieczającego. Faktura VAT była przekazywana pocztą lub za pośrednictwem pracownika ubezpieczającego (zeznania świadka T. W., k. 195, zeznania świadka A. H., k. 238).

Ubezpieczający w dniach: 6 lipca 2011 roku, 11 lipca 2011 roku oraz 15 lipca 2011 roku wydał z magazynu towar w postaci materiałów budowlanych spółce (...) sp. z o.o. (dowody wydania towaru, k. 41-43).

Ubezpieczający w czasie trwania umowy ubezpieczenia wystawił na rachunek spółki (...) sp. z o.o. następujące faktury VAT:

- nr (...) -05 z dnia 5. sierpnia 2011 roku na kwotę (...) zł tytułem sprzedaży materiałów budowlanych, z terminem płatności do dnia 19. sierpnia 2011 roku,
- nr (...) -05 z dnia 11. sierpnia 2011 roku na kwotę (...) zł tytułem sprzedaży materiałów budowlanych, z terminem płatności do dnia 25. września 2011 roku.

(faktury VAT, k. 38, 40).

Spółka (...) sp. z o.o. zmieniła nazwę na (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. (okoliczności bezsporne).

Ubezpieczający w dniu 27. lutego 2012 roku zgłosił spółce (...) szkodę w wysokości (...) zł z tytułu niezapłaconych faktur VAT (...) przez spółkę (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W., wskazując na faktyczną niewypłacalność dłużnika (zgłoszenie szkody, k. 44).

W rejestrze zakupów VAT spółki (...) sp. z o.o. za okres sierpień-listopad 2011 roku, brak jest faktur VAT nr (...), na podstawie których spółka miałaby dokonać rozliczenia podatku VAT (ewidencja zakupów VAT i deklaracje VAT-7, k. 125-140).

Pismem z dnia 8. marca 2012 roku spółka (...) poinformowała spółkę (...) sp. z o.o. o braku możliwości zrealizowania wypłaty odszkodowania z uwagi na brak ochrony ubezpieczeniowej dla wskazanych w zgłoszeniu szkody faktur VAT (pismo z dnia 8. marca 2012 r., k. 46-47, okoliczność bezsporna).

Wskutek złożenia przez spółkę (...) Sp. z o.o. odwołania od powyższej decyzji ubezpieczyciela, spółka (...) poinformowała ubezpieczającego o możliwości zawarcia ugody, zgodnie z którą ubezpieczyciel zobowiązał się do wypłaty połowy odszkodowania, które ubezpieczający otrzymałby przy spełnionych warunkach umowy ubezpieczenia (pismo z dnia 17 kwietnia 2012 r., k. 48-49).

Wobec zawarcia ugody, spółka (...), uwzględniając udział własny ubezpieczającego i częściową spłatę należności, przyznała spółce (...) Sp. z o.o. odszkodowanie w kwocie (...) zł z faktur VAT nr: (...) i (...), które wypłaciła w dniu 11. lipca 2012 roku (potwierdzenie przelewu, k. 45, decyzja o przyznaniu odszkodowania, k. 50, ugoda, k. 112-114).

Pismem z dnia 6. sierpnia 2012 roku spółka (...) wezwała spółkę (...) sp. z o.o. do zapłaty kwoty (...) zł wraz z ustawowymi odsetkami tytułem wypłaty odszkodowania spółce (...) Sp. z o.o., na podstawie faktur VAT nr (...) (wezwanie do zapłaty z potwierdzeniem nadania, k. 51-56).

Powyższych ustaleń faktycznych Sąd dokonał na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w postaci odpisów dokumentów załączonych do pozwu oraz dalszych pism procesowych stron. Powołane przez strony odpisy dokumentów prywatnych zasługują na wiarę. Ich wiarygodność nie była kwestionowana przez strony niniejszego postępowania, Sąd zaś nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

Podstawę ustaleń stanowiły także – w zakresie wyżej wskazanym – zeznania świadków: T. W. i A. H.. Zeznania te są spójne i pozbawione wewnętrznych sprzeczności, jak również wzajemnie się uzupełniają. Świadkowie byli zgodni w zakresie współpracy ubezpieczającego (...) sp. z o.o. ze spółkami (...) sp. z o.o. i (...) sp. z o.o. Świadkowie zeznali także, że wobec podobnych nazw dochodziło do pomyłek przy wystawianiu faktur VAT i dokumentów WZ. Świadek A. H. wskazała także, że zdarzało się, że dokument był wystawiony na spółkę (...), a po doprecyzowaniu nazwy odbiorcy, faktura była wystawiana na spółkę (...). Zeznania tych świadków nie usunęły natomiast wątpliwości co do

prawidłowości wystawionych faktur VAT załączonych do pozwu. Świadkowie nie potwierdzili, że towar z faktur VAT nr (...) został zamówiony i odebrany przez (...) sp. z o.o.

Postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 15 września 2015 roku Sąd pominął dowód z zeznań świadka P. K., wobec niewykonania przez pełnomocnika pozwanego zarządzenia z dnia 21. lipca 2014 roku.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Podstawą prawną roszczenia powodowej spółki (...) jest art. 535 k.c. w zw. z art. 828 § 1 k.c. Zgodnie z brzmieniem przepisem art. 828 § 1 k.c., jeżeli nie umówiono się inaczej, z dniem zapłaty odszkodowania przez zakład ubezpieczeń roszczenie ubezpieczającego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzi z mocy prawa na zakład ubezpieczeń do wysokości zapłaconego odszkodowania. Stosownie do powyższej regulacji przez sam fakt zapłaty odszkodowania ubezpieczyciel nabywa to samo roszczenie, które przysługiwało ubezpieczonemu. Oznacza to, że wierzytelność nabyta przez ubezpieczyciela jest, co do natury, tą samą, jaką w stosunku do osoby odpowiedzialnej za szkodę miał ubezpieczający.

Z treści przepisu art. 828 § 1 k.c. wynika, że powód winien wykazać przesłanki nabycia roszczenia w postaci faktu wypłaty odszkodowania oraz odpowiedzialności sprawcy szkody, w niniejszym przypadku pozwanego jako kontrahenta ubezpieczającego.

W ocenie Sądu podstawowe znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy miał podniesiony przez pozwanego w sprzeciwie od nakazu zapłaty zarzut dotyczący braku legitymacji procesowej powódki. Za słuszne uznać należy twierdzenia pozwanego, że wypłata odszkodowania, która skutkuje subrogacją, czyli wstąpieniem w prawa zaspokojonego wierzyciela nie może być wypłatą dokonaną bez podstawy. Innymi słowy, nie jest istotne - do czego przywiązywał wagę pozwany i do czego odnosił się powód - na jakiej podstawie dochodzi do wypłaty odszkodowania, w szczególności czy to jest decyzja ubezpieczyciela, czy też ugoda zawarta przez ubezpieczyciela z ubezpieczającym. Istotą jest w ocenie Sądu okoliczność, czy istniała podstawa do wypłaty odszkodowania. Powód podnosił w odpowiedzi na sprzeciw, że dokonał wypłaty odszkodowania na podstawie ugody, zgodnie z treścią art. 15 ustawy z dnia 22. maja 2003 roku o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. 2013, poz. 950 t.j.). Zgodnie z treścią tego przepisu ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie lub świadczenie na podstawie uznania roszczenia uprawnionego z umowy ubezpieczenia w wyniku ustaleń dokonanych w postępowaniu, o którym mowa w art. 16 (a więc w tzw. postępowaniu likwidacyjnym), zawartej z nim ugody lub prawomocnego orzeczenia sądu. Z kolei art. 917 k.c. stanowi, że przez ugodę strony czynią sobie wzajemne ustępstwa w zakresie istniejącego między nimi stosunku prawnego w tym celu, aby uchylić niepewność co do roszczeń wynikających z tego stosunku lub zapewnić ich wykonanie albo by uchylić spór istniejący lub mogący powstać. Tym samym ugoda może zostać zawarta tylko wtedy, gdy między stronami istnieje już stosunek prawny. Ugoda jest czynnością ustalającą i nie może kreować nowego stosunku prawnego między stronami (wyrok SN z dnia 4. lutego 2004 r., I CK 178/03). Inaczej rzecz ujmując, tylko wtedy ubezpieczyciel może wstąpić w miejsce zaspokojonego wierzyciela na podstawie art. 828 k.c., kiedy spełnia swoje świadczenie z umowy ubezpieczenia, czyli wypłaca odszkodowanie, będąc do tego zobowiązany na podstawie zapisów tejże umowy, tj. ponosząc ryzyko ubezpieczeniowe - ryzyko zajścia określonego wypadku i ponosząc odpowiedzialność za skutki tego zdarzenia. Umowa ubezpieczenia jest umową wzajemną i ekwiwalentem składki ubezpieczeniowej, tj. świadczenia ponoszonego przez ubezpieczającego, jest świadczenie ubezpieczyciela polegające na ponoszeniu ryzyka ubezpieczeniowego. W niniejszej sprawie jest bezsporne i wynika to już z treści dokumentów załączonych przez samego powoda do pozwu, że do wypłaty świadczenia doszło na podstawie ugody w sytuacji, gdy zgłoszone przez ubezpieczającego należności nie były w ogóle objęte ochroną ubezpieczeniową. Ochrona ubezpieczeniowa wygasła z uwagi na wcześniejsze zajście wypadku ubezpieczeniowego i nie odżyła do momentu nastąpienia kolejnego wypadku ubezpieczeniowego. Sam powód w korespondencji kierowanej dwukrotnie do ubezpieczającego wskazuje na okoliczność braku obowiązku po jego stronie wypłaty odszkodowania i ostatecznie godzi się wypłacić kwotę (...) zł tytułem odszkodowania na podstawie zawartej

ugody. Przy czym zasługuje na uwagę, że powód podkreślił, że jest to rozwiązanie bezprecedensowe i nie może być wyznacznikiem postępowania powoda w przyszłości.

Tym samym w ocenie Sądu powód nie wstąpił w miejsce zaspokojonego wierzyciela w trybie art. 828 k.c., gdyż zawarta przez ubezpieczyciela z ubezpieczającym ugoda, na podstawie której powód wypłacił odszkodowanie, nie znajduje swojego źródła w istniejącym stosunku prawnym pomiędzy powodem a spółką (...) sp. z o.o. Ze względu zatem na brak legitymacji procesowej po stronie powódki powództwo podlegało oddaleniu w całości.

Niezależnie od powyższego Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe w niniejszej sprawie. Jak stanowi przepis art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Zgodnie natomiast z brzmieniem przepisu art. 232 k.p.c., strony są obowiązane wskazywać dowody, z których wywodzą skutki prawne. Jak wskazano powyżej, na powódzie spoczywał ciężar wykazania spełnienia także drugiej przesłanki z art. 828 k.c., tj. odpowiedzialności pozwanego za powstałą szkodę. Na powyższą okoliczność Sąd dopuścił wnioski dowodowe stron, tak powoda, jak i pozwanego dotyczące zeznań świadków. Świadczeni ci nie potwierdzili jednak faktów, które były wskazywane przez powoda w pozwie, a mianowicie nie potwierdzili tego, że pozwany rzeczywiście był stroną umów sprzedaży zawartych z ubezpieczającym. Już z samych dokumentów załączonych do pozwu wynikają wątpliwości co do podmiotu będącego kontrahentem ubezpieczającego. Przedstawione przez powoda faktury VAT, wystawione przez ubezpieczającego, jako sprzedawcę, dotyczą spółki (...) sp. z o.o., natomiast dokumenty potwierdzające wydania z magazynu towaru objętego tymi fakturami zostały wystawione na spółkę (...) sp. z o.o. Niewątpliwie, jak wynika z dokumentów załączonych do pozwu, są to spółki powiązane osobowo i kapitałowo, jednakże nie zmienia to faktu, że są to dwa odrębne podmioty prawne. Co więcej, nawet sam powód miał wątpliwości odnośnie podmiotu będącego poprzednikiem prawnym kontrahenta ubezpieczającego. W odpowiedzi na sprzeciw bowiem powód wskazał na spółkę (...) sp. z o.o., podczas gdy pozwany działał wcześniej pod firmą (...) sp. z o.o. Z zeznań obu świadków, przesłuchanych na użytek niniejszego postępowania, wynika, że zarówno spółka działająca pod firmą (...) sp. z o.o. i spółka (...) sp. z o.o. były kontrahentami ubezpieczającego. Obie te spółki nabywały od ubezpieczającego podobny asortyment towaru, a wobec podobieństwa nazw tych spółek często dochodziło do pomyłek przy wystawianiu faktur, w związku z czym żaden ze świadków nie był w stanie stwierdzić czy te konkretne faktury VAT, przedstawione przez powoda przy pozwie dotyczyły towarów rzeczywiście zamówionych przez spółkę (...) sp. z o.o., obecnie działającą pod nazwą (...) Sp. z o.o., czy też przez spółkę (...) sp. z o.o., czyli osobę trzecią względem stron niniejszego postępowania. Sąd uznał zatem, że powód nie wykazał, że pozwany był zobowiązany do uiszczenia ceny z tytułu zawarcia umów sprzedaży z ubezpieczającym, na podstawie których zostały wystawione faktury VAT załączone do pozwu. Co więcej tych twierdzeń nie potwierdziła także dokumentacja księgowa złożona przez pozwanego. Sąd uwzględniając wniosek dowodowy strony powodowej, zobowiązał pełnomocnika pozwanego do złożenia dokumentacji księgowej. Strona powodowa zamierzała w ten sposób wykazać fakt zaksięgowania spornych faktur VAT, co w jej ocenie potwierdziłoby odebranie przez pozwanego towaru wskazanego w tych fakturach. Twierdzenia strony powodowej jednak się nie potwierdziły, gdyż z ewidencji zakupów VAT przedstawionej przez stronę pozwaną wynika, w sposób nie budzący wątpliwości, że sporne faktury VAT nie zostały w ogóle zarejestrowane przez pozwanego. W związku z powyższym, w ocenie Sądu, powód nie wykazał, iż w niniejszej sprawie pozwany podnosi odpowiedzialności z tytułu powstałej szkody po stronie ubezpieczającego.

W związku z powyższym, wobec nie spełnienia przez powoda przesłanek z art. 828 k.c. powództwo okazało się bezzasadne i podlegało oddaleniu w całości.

Orzekając o kosztach procesu, Sąd postąpił zgodnie z dyspozycją art. 98 k.p.c., statuującego zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Na zasądzoną od powoda na rzecz pozwanego z tego tytułu kwotę składa się minimalna stawka zastępstwa procesowego wykonywanego przez radcę prawnego w wysokości 600,00 zł (§ 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 2013, poz. 461).

Biorąc pod uwagę wszystkie powołane wyżej okoliczności, Sąd na podstawie wskazanych w uzasadnieniu przepisów orzekł jak w wyroku.

(...)

(...)